

DESPRE VORBIRE IARĂȘI

Din vorbă în vorbă, vorbă se deschide,
Din vorbă în vorbă iese adevărul.
Din vorbă se face fapta și din faptă vorba.
Cuvântul e ca vântul, nu să ajunge nici cu armăsarul,
nici cu ogarul.

De multe ori limba taie mai mult decât sabia.
Limba oase n-are și oase sfăramă.

De aceea

Pune-ți frâu la gură și lacăt la inimă

Căci

Gardul are ochi și zidul urechi.

Vorba rea să duce ca glonțul.

Ce să naște p-întunerec trebuie să se vază la lumină.

Și boul are limbă mare, dar nu poate să vorbească.

De aceea

Taci, să-ți fie casa casă și masa masă.

Glumele să-ți fie ca sarea-n bucate.

Ca să nu-ți zică cineva:

Vorbe bune dar nesărate.

Nu e meșteșug a găti mâncare, ci e meșteșug

a o potrivi din sare.

Limba îndulcește, limba amărește.

Cu rămă mică se prinde peștele mare.

Vorba dulce mult aduce.

POVESTEA VORBII

Doi călători într-o vreme merindele isprăvind
Și lângă un sat p-o vale cu caii lor poposind,
Zise unul: - Tu șezi, vere, și mai ia seamă de cai,
Că eu mă duc l-acea casă să cer o pâine încăi,
Că d-alde alte bucate crez că aici nu găsim,
Ci cu ce vom putea astăzi să ședem și să prânzim.
Mergând el, vede muierea în mâini cu un făcăleț
Stând, judecându-și bărbatul cu răstiri, cu grai semeț;
Iar bărbatu-i se vârâse pe supt pat, de frica ei,
Și se bocea cu glas mare, ca pruncii cei mititei.
Călătorul, de la ușă această scenă privind,
Între multa lui mirare zise muierei grăind:
- Ucigă-te crucea, drace! (Și se închina mereu.)
Ia stăi, femeie, așteaptă, ce faci, pentru Dumnezeu!
Cum poți tu să-ți bați bărbatul? Oaie e el, vacă, țap?
Au nu știi că el îți este dat ție să-ți fie cap?
- Tocma d-aceea - ea zise - de-mi voi bate capul eu,
Cui ce-i pasă? Că poci face ce voi vra cu capul meu:
De-l voi lovi de perete ori de vreun bolovan,
La această n-are treabă să mă judece Nan, Bran;
Dar tu ce cauți aicea, ia cară-te din ăst loc,
C-apoi încarc făcălețul în spinarea ta pe loc.
- Am venit - el îi răspunse - ca să te rog de ceva,

Să ne dai turtă or pâine, de vei fi având cumva,
Că am isprăvit merindea ce o aveam pentru drum,
Nici ațâ n-am tras prin gură de aseară pân acum.
- Piei d-aci! - zise muierea - dacă ai fost cerșetor,
Ce ai venit la casa mea să te faci judecător?
Și cu zicerea această, asupra-i se repezi,
Ca să-l facă mai cu poftă în acea zi a prânzi;
Care de nu fugea-ndată, precum venea ea să dea,
Vro câteva făcălețe în spinare-i grămădea.
Ducându-se el în fugă și la celalt ajungând,
Câte i se întâmplase le spuse toate pe rând;
Iar tovaroșul său răsese și-î zise: - Geaba trăiești!
Nu știi să te porți, frăție, cu firile omenești;
Și cu tine mor de foame! Dar șezi tu, eu să mă duc,
Și să vezi acum îndată bucate cum îți aduc.
După ce zise el astfel, plecă și-acolo mergând
Găși pe muierea încă pe bărbatu-și judecând.
Stând el și privind din ușă, zise: - Ba prea bine, zău!
Ești bună de-l lași să plângă și-îngădui să-ți stea buzău;
Dar nu ca la satul nostru, când îl vede supt pat tras,
Ți-l îmboldește și-î bate până nu mai scoate glas,
Ba încă îi poruncește și îi zice hotărât
Să-i cânte și cocoșește cum stă acolo vârat.
Cum îl auzi muierea, lasă acel făcăleț
Ș-începu să-l îmboldească cu un băț mai lunguleț,
Dând și strigând către dânsul: - Dar nu taci, mă, n-auzi tu?
- Nu tac, fă, nu, - el răspunse către ceea ce-l bătuse -
Că nu-s muiere ca tine, ci-s inimă de voinic,
Bate-mă orcât îți place, că asta eu tot o zic.

- Iartă-l, - îi zise streinul - e sârmanul nătărău!
Nu știi că este o vorbă, degeaba bați fierul rău!
Tu îi zici rasă, el tunsă, și niciodată nu poți
Prostia cea din născare din capul lui să o scoți.
Pe când zicea el acestea, femeia stând și-ascultând
Se-ntoarse către bărbatu-i și-î zise cu cuvânt blând:
- Ai văzut tu om de treabă, cuminte și înțelept?
Ai auzit vorbe bune? Asculți cum judecă drept?
De ce nu avusei, Doamne, parte d-astfel de bărbat,
Să mă las el să mă bată, iar nu eu să stau să-l bat?
Văzând streinul acuma că femeia s-a-mblânzit,
Socoti că este vremea să-și capete de prânzit
Ș-î zise: - Te-aș ruga, dragă, de ți să-ntâmplă cumva
Vro bucățică de pâine, or turtă, or altceva,
Să-ți faci pomană cu mine, că și-aseară n-am cinat,
Am avut ceva merinde, dar cu drumul s-au mâncat.
- Bucuros, ea îi răspunse și scoase turta pe loc,
Ii dete totdeodată și friptura după foc.
- De vei - urmă ea a-i zice - aici să șezi să prânzești,
Îți dau lapte dulce, acru și zmântână de poștești.
- Ba, ba destul - el îi zise - și îți foarte mulțămesc,
Calu-mi este la pășune și-acolo merg să prânzesc.
Așa el de la femeia prânzulețul câștigând
Și la tovaroșul care îl adăsta ajungând,
- Iacă, prietine, - zise - dacă știi cum să te porți,

Bucățița chiar din gura lupului poți să o scoți.
De aceea zice:
Cu o lingură de miere mai multe muște prinzi
decât cu o bute de oțet.
Nu te amesteca nepoftit în vorba altora.
Că
Nepoftitul scaun n-are.

Unde nu-ți fierbe oala, nu-ți băga lingura.
Nu te amesteca ca mărarul în toate bucatele.
De multe ori gluma înjură muma.
Și
Gura aduce ura.
Nu vorbi pe dintregul ca baba chioara.
Că să găsește vreunul de
Îți umflă ceafa de pumni și spatele de ciomege.
Și
Pin' la împăratul, rabzi încâieratul.
Ș-apoi
Bătaia și ocară nu se întoarce niciodată.
Șarpele, până nu-l calci pe coadă, nu să-ntoarce să te mușce.
Furnica cât e de mică și tot, dacă o calci pe picior,
capul își ridică și te pișcă.
Însă
Să vorbească și nea Chilom, că și el e om.
Dar
Toată paserea pe limba ei piere.